

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, TÜBİTAK Yasası'nda yapılan değişiklik üzerine bir basın açıklaması yaparak, Yasa'daki değişiklikleri sorguladı.

TMMOB TÜBİTAK YASASI'NDAKİ DEĞİŞİKLİKLERİ SORGULUYOR

278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun ilk olarak 17 Temmuz 1963 tarihinde yürürlüğe girmişti. Siyasal iktidarın önerileri doğrultusunda 31 Temmuz 2008 tarihinde TBMM'de kabul edilen Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair 5798 sayılı Kanun Cumhurbaşkanlığı makamınca onaylandı. 13 Ağustos 2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı. 1 Eylül 2009'da yürürlüğe giriyor.

Doğa bilimlerinin çeşitli alanlarında bilimsel araştırma ve teknolojik gelişmeyi, ulusal ekonomik kalkınma hedeflerine göre düzenlemek, koordine etmek ve özendirmekle görevli, merkezi bir kuruluş olan TÜBİTAK, özel bir kuruluş kanununa sahip olması nedeniyle mali ve kısmi idari özerkliğe sahipti.

Kurumun başlangıçtaki iki temel görevi, akademik araştırmaları desteklemek ve genç araştırmacıları teşvik etmek, özendirmektir. Bu görevleri yerine getirebilmek amacıyla, temel bilimler, mühendislik, tıp, tarım ve hayvancılık alanlarında dört araştırma grubu ile en üst karar organı olan Bilim Kurulu'na bağlı bir Bilim Adamı Yetiştirme Grubu kurulmuştur.

Kurumun temel işlevleri şöyle sıralanabilir: Türkiye'nin bilim ve teknoloji politikalarını belirlemek; akademik AR-GE desteği vermek, özendirmek ve izlemek; endüstriyel

ATG ve yenilikleri desteklemek, özendirmek ve izlemek; üniversite-sanayi ilişkilerini geliştirmek; ulusal öncelikler doğrultusunda ATG çalışması yürüten AR-GE enstitüleri işletmek; AR-GE faaliyetleri için kolaylık ve teknik hizmet sağlayan birimler işletmek; geleceğin bilim adamlarını keşfetmek ve teşvik etmek; bilimsel mükemmelliği teşvike yönelik yıllık ödüller vermek; uluslararası bilimsel ve teknolojik işbirliklerini organize etmek ve yürütmek; bilimsel dergiler, popüler bilim kitapları ve dergileri yayımlamak.

TÜBİTAK, ülkenin bilim ve teknoloji politikasını belirleme sorumluluğunu, ilk kez "Türk Bilim politikası; 1983-2003" dokümanını hazırlama görevini üzerine alarak, üstlenmişti. Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun 1983 yılında kurulması ve bu Kurul'un sekreteryası görevinin TÜBİTAK'a verilmesi, bu sorumluluğu belirgin ve somut bir görev haline getirmişti.

TÜBİTAK, bilimsel araştırmalara çok büyük bir destek veren, ülke ölçeklerine göre çok büyük bütçeye sahip olan ve pek çok araştırmaya ödenek sağlayan bir kurumdur. Bu özellikleri ile yağmacı ve talancı zihniyetin iştahını kabartan ve bir an önce fethedilmesi gereken bir kurum özelliği de taşımaktaydı.

Sonra bilinenler oldu.

**TMMOB'nin "TÜBİTAK
SİYASALLAŞTIRILMAMALIDIR"
uyarlarına rağmen:**

AKP Hükümeti'nin birinci döneminde

önerdiği ve TBMM onayından geçen TÜBİTAK Yasası'ndaki değişiklik, dönemin Cumhurbaşkanı tarafından "veto" edildi. Yasa yeniden TBMM onayından geçirildi, ancak bu defa da 29 Ocak 2004'te Anayasa Mahkemesi'nce "iptal" edildi.

AKP Hükümeti ikinci döneminde yine TBMM gücüne dayanarak, bu kez bir daha TBMM'ye değişikliklerini önerdi. TBMM'de kabul edilen tasarı Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından onaylandı. Resmi Gazete'de yayımlandı.

17/7/1963 tarih ve 278 sayılı Yasa'nın değişiklik yapılan 4. maddesinin girişi ve "a" bendi şu şekildeydi:

Madde 4 - (Mülga: 21/10/1987 - KHK - 294/11 md.; Yeniden düzenleme: 18/8/1993-KHK-498/4 md.)

TÜBİTAK

Bilim Kurulu, Başkan ve on iki üyeden oluşur. Kurum Başkanı aynı zamanda Bilim Kurulu'nun da başkanıdır. Başkanın olmadığı zaman, görevlendireceği bir Bilim Kurulu üyesi Başkanlığa vekalet eder. Bilim Kurulu'nun toplantı ve karar yeter sayısı yedidir.

Bilim Kurulu'nun on iki üyesinden sekizi, müspet bilimler alanında eser, araştırma ve buluşlarıyla tanınmış kişiler arasından, diğer dördü özel veya kamu kesiminden üstün nitelikli hizmetleriyle tanınmış kişiler arasından seçilir. İlk gruptaki sekiz üyenin en az yarısının Türkiye Bilimler Akademisi asli üyesi olması zorunludur.

a) Üyelik Süresi: Bilim Kurulu üyelik süresi 4 yıldır. Açılacak üyelikler için Kurul tarafından gizli oyla ve üye tamsayısının çoğunluğu ile seçim yapılır. Süresi biten üye, ancak bir dönem daha seçilebilir. İstifa veya ölüm gibi sebeplerle boşalan üyelikler için yukarıdaki esaslara göre yeni üye seçilir. Bu suretle seçilen üye yerine seçildiği üyenin süresini tamamlar. Bilim Kurulu üyeliği seçimi, Başbakanın onayı ile kesinleşir.

4. Maddenin girişi ve "a" bendi de 5798 Sayılı yasayla şu şekilde değiştirildi:

MADDE 2 - 278 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 4 - On iki üye ile Başkandan oluşan Bilim Kurulu, Kurumun en üst karar organıdır. Başkan, Kurumun ve Bilim Kurulu'nun Başkanıdır. Bilim Kurulu'nun toplantı ve karar yeter sayısı yedidir. Bilim Kurulu üyelerinin seçilmesi, seçim usulü, üyelerin görev süresi ile Bilim Kurulu'nun görev ve yetkileri aşağıda gösterilmiştir.

a) Bilim Kurulu üyelerinin seçilmesi:

1) Bilim Kurulu'nun altı üyesinin, bilimsel ve teknolojik alanlarda eser, araştırma ve buluşlarıyla temayüz etmiş ve/veya araştırma ve teknoloji yönetimi konusunda yetkinliği olan, bilimsel ve teknolojik sistem, kurum ve birimleri başarı ile kurmuş ve/veya yönetmiş olması gerekir. Bu üyelerden beşi Bilim Kurulu tarafından belirlenen on, biri Yükseköğretim Kurulu Genel Kurulu tarafından belirlenen iki aday arasından Başbakan tarafından seçilir.

2) Bilim Kurulu'nun üç üyesi, Türkiye Bilimler Akademisi'nin asli üyeleri arasından, biri fen ve teknik bilimler alanından, biri sosyal ve beşeri bilimler alanından ve biri de sağlık bilimleri alanından olmak üzere, Bilim Kurulu tarafından belirlenen altı aday arasından Başbakan tarafından seçilir.

3) Bilim Kurulu'nun üç üyesinin, lisans öğreniminden sonra kamu kurum ve kuruluşlarında ve/veya özel sektörde en az on yıl deneyim sahibi olmuş, mesleğinde temayüz etmiş ve üstün nitelikli hizmetleriyle tanınmış olması gerekir. Bu üyelerden biri Bilim Kurulu tarafından belirlenen iki ve ikisi Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından belirlenen dört aday arasından Başbakan tarafından seçilir.

4) Başkanın Bilim Kurulu üyeleri arasından atanması halinde, boşalan Bilim Kurulu üyeliği için aynı kontenjandan yukarıda belirlenen usul ve esaslara göre yeni üye seçilir. İstifa,

ölüm veya devamsızlık gibi sebeplerle boşalan üyelikler için yukarıdaki esaslara göre yeni üye seçilir.

TMMOB, 28 Nisan 2005 tarihinde yaptığı basın açıklamasında uyarılmıştır:

Bilim ve teknik alanlarının dışındaki bilim alanlarına da TÜBİTAK yolu açılarak, yeni bir kurumlaşmaya gidildiği izlenimi yaratılacak, yasa çıktığında mevcut üyelerin görevlerinin sona ermesi sağlanmış olacak. Böylelikle, "siyasi" tercihlerin kurula yansıtılması kolaylaştırılmış olacak. TÜBİTAK neden ele geçirilmeye çalışılır? TÜBİTAK böylesi bir siyasal yapının içerisine çekilirse, araştırmalara ayrılan trilyonlarca ödenek objektif olmayan kriterlere göre dağıtılabilecek, bilimsel niteliklerine göre çalıştırılan kadrolar siyasallaştırılabilecektir. Bilimsel bir kurumun, idari olarak tamamen özerk olması gerekirken, idari özerkliği yok etmek o kurumu bilimsel bir kurum olmaktan çıkaracaktır.

Şimdi TMMOB sormaktadır:

TÜBİTAK'a ne yapılmak istenmektedir?

"Veto"ya, Anayasa Mahkemesi'nin iptaline rağmen siyasal iktidarın TÜBİTAK Yasası ile uğraşmasının asıl nedeni nedir? Bilim Kurulu neden Başbakan tarafından belirlenmek istenmektedir?

Başbakan atamalarını hangi nedenlere dayanarak gerçekleştirecektir? TÜBİTAK, bundan sonra bilimin ve teknolojinin değil, rantın idaresi haline mi getirilecektir?

Şimdi TMMOB kamuoyuna söylemektedir:

Sanırsız öngörümüzde haklı çıktık. TMMOB, bundan böyle TÜBİTAK'ı takip edecektir. ■

